

Ålesund kommune
Postboks 1521
6025 ÅLESUND

Ålesund kommune - Inspeksjonsrapport 2016.004.A.FMMR

Denne rapporten handler om resultatet fra en brevkontroll med Ålesund kommune som myndighet på lokal luftkvalitet. Spørreskjema ble sendt ut 05.09.16 med svarfrist 20.10.16. Svar fra Ålesund kommune er datert 01.11.16. Rapporten regnes som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har skrevet 3 avvik og gir 3 anmerkninger etter kontrollen.

Avvikene gjelder:

1. Ålesund kommune har ikke tilstrekkelig kunnskap om ulike kilder/aktiviteter som kan påvirke luftkvaliteten i kommunen.
2. Ålesund kommune gir ikke tilfredsstillende informasjon og varsling til publikum.
3. Ålesund kommune har ikke utarbeidet en tiltaksutredning.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet i punkt 3 og 4 i rapporten.

Ålesund kommune må innen 15.05.17 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvikene er rettet og hvordan kommunen vurderer anmerkningene. Avvik 3 må rettes som beskrevet i pålegg fra Miljødirektoratet.

Med hilsen

Guro Eidskrem Gjenstad
senioringeniør

Anne Melbø
fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Navn: Ålesund kommune	Anleggsnummer.: 1504.0258.01
Bedriftsnr. for underenheten: 874573272	Eies av (organisasjonsnr.): 942953119
Kontrollnummer: 2016.004.A.FMMR	

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Kontrollen ble gjennomført for å føre tilsyn med kommunens myndighetsutøvelse etter forurensningsforskriften kapittel 7 som gjelder lokal luftkvalitet. Kontrollen er en del av et landsomfattende tilsyn med nærmere 30 kommuner. Hjemmelen for tilsynet er forurensningsloven § 48a om statlig tilsyn med kommunene.

Rapporten dreier seg om avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen og gir ingen fullstendig vurdering av tilstanden til kommunens arbeid eller status når det gjelder lokal luftkvalitet.

3. Avvik

Avvik defineres som manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Fylkesmannen fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Ålesund kommune har ikke tilstrekkelig kunnskap om ulike kilder/aktiviteter som kan påvirke luftkvaliteten i kommunen.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 7-4.

Kommentarer:

Kommunen opplyser at den eneste kilden til luftforurensning i byen er trafikk fra europavegen, og at opplysninger om kilder er hentet fra målestasjonene og synfaringer. Fylkesmannen vil påpeke at målinger viser nivåer for de målte parameterne. De gir ingen direkte informasjon om hvilke kilder forurensningene stammer fra. Forurensningsforskriften nevner bl.a. havneområder og små fyringsanlegg som mulige kilder. Fylkesmannen mener det er sannsynlig at slike kilder også vil være aktuelle i Ålesund. Utslipp fra industri og anleggsvirksomhet vil også kunne påvirke luftkvaliteten i kommunen. Kommunen må ha en vurdering av luftkvaliteten i hele kommunen og ikke bare ved hovedvegen i sentrum. Kommunen oppgir 35 dager per år som tillatt grense for overskridelse av døgn grenseverdi for PM₁₀. Gjeldende grense i forurensningsforskriften § 7-6 er 30 dager.

Avvik 2

Ålesund kommune gir ikke tilfredsstillende informasjon og varsling til publikum.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften §§ 7-4 og 7-11.

Kommentarer:

Kommunen viser til at informasjon og varsling skjer via kommunens nettside, www.luftkvalitet.info og lokalavis. På kommunens nettsider finner man en side om luftkvalitet dersom man leter seg fram via «Tjenester», «Veg og vann» og deretter «Veg og vegtrafikk». På siden er det ingen informasjon laget av Ålesund kommune, den har kun lenker til www.luftkvalitet.info, Miljøstatus og Miljødirektoratet. Kommunen har ingen sammenstilling av data om luftkvaliteten, f.eks. i form av månedrapporter og årsrapporter, på sidene som er ment å informere publikum. Nettsiden mangler også informasjon om tiltaksutredning og handlingsplan. Vi kjenner ikke til hvordan kommunen informerer gjennom lokalavisa, men påpeker at det må finnes rutiner for når og hvordan dette skal gjøres. Det er spesielt viktig at kommunen har rutiner for god varsling av publikum når det oppstår høy luftforurensning og ved eventuelle brudd på alarmterskler.

Avvik 3

Ålesund kommune har ikke utarbeidet en tiltaksutredning.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 7-9.

Kommentarer:

Ålesund kommune skal utrede nødvendige tiltak for å tilfredsstille kravene i forurensningsforskriften kapittel 7, og denne skal sendes til Miljødirektoratet. Utredningen skal omhandle nødvendige tiltak for å tilfredsstille kravene i kapitlet. Kommunen opplyser at tiltakene den benytter seg av i dag, ikke vil være tilstrekkelige for å overholde grenseverdiene i årene framover dersom det blir økt trafikk gjennom sentrum. Det planlegges en stor utbygging som vil føre til stor biltrafikk og dermed økt forurensning. Dette understreker behovet for en grundig tiltaksutredning. Miljødirektoratet har i brev av 08.06.16 sendt pålegg til Ålesund kommune om å sende inn en vurdering av luftkvalitetssituasjonen i kommunen etter at kommunen i 2014 ble bedt om å levere den aktuelle utredningen. Pålegget gjelder situasjonen for partikulært materiale i luft målt som PM₁₀.

4. Anmerkninger

Anmerkning defineres som et forhold som tilsynsetaten mener er nødvendig å påpeke for å ivareta det ytre miljøet, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Disse forholdene blir anmerket:

Anmerkning 1

Ålesund kommune må sørge for tilstrekkelig kompetanse på luftforurensning, og ansvaret for fagfeltet må være tydelig delegert.

Kommentarer:

Vi kjenner ikke detaljene i kommunens delegasjonsreglement, men vil påpeke at det må omfatte hvor i kommunen ansvaret og myndigheten for lokal luftkvalitet ligger. De som har ansvaret, må ha tilstrekkelige ressurser til å kunne utøve myndigheten på en god måte, og de må sikres tilstrekkelig og oppdatert kunnskap på fagfeltet.

Anmerkning 2

Luftkvalitet er ikke en integrert del av Ålesund kommune sitt internkontrollsystem.

Kommentarer:

Kommunen som myndighetsutøver har ikke en lovpålagt plikt til internkontroll. Kommunen må likevel arbeide systematisk for å sikre at den oppnår forventede resultater, og at forhold som bør korrigeres, blir avdekt. Vi mener at internkontroll kan være et godt hjelpemiddel for å sikre at kommunen arbeider hensiktsmessig med temaet lokal luftkvalitet. Systemet bør omfatte:

- Mål for lokal luftkvalitet
- Rapporteringsrutiner
- Risikovurdering av forurensningssituasjonen når det gjelder lokal luftkvalitet
- Beredskapsplan for episoder med høy luftforurensning. I en akutt situasjon vil det være avgjørende å få iverksatt effektive tiltak tidlig og helst før det oppstår overskridelse av grenseverdier. Planen må ha en klar ansvarsfordeling og bør inneholde rutiner for varsling.

Anmerkning 3

Ålesund kommune mangler en politisk vedtatt handlingsplan.

Kommentarer:

Politisk forankring er en forutsetning for at nødvendige tiltak knyttet til luftkvalitet kan bli gjennomført. Dette er omtalt i Miljødirektoratets veileder «Lokal luftkvalitet – Tiltaksutredninger» (252/2014). Handlingsplanen skal inkluderes i tiltaksplanen som skal sendes til Miljødirektoratet, jf. brev med pålegg om tiltaksutredning av 08.06.16 fra direktoratet til Ålesund kommune.

5. Oppfølging etter kontrollen

Ålesund kommune har plikt å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten så snart som mulig. For at Fylkesmannen i Møre og Romsdal skal kunne avslutte saken, må kommunen innen 15.05.17 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvikene er rettet.

Vi ber om at dere sender svarbrev på e-post til fmmrpostmottak@fylkesmannen.no eller på papir til Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Postboks 2520, 6404 Molde, merket med saksnummer 2016/5221.

6. Offentlighet

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Møre og Romsdal, jf. offentlighetsloven.

7. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for kontrollen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 7